

**Ecologisch werkprotocol
Schapenweide**
Inzake beheerwerkzaamheden
De Bilt

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0503321.100

14 oktober 2025

Ecologisch werkprotocol Schapenweide

Inzake beheerwerkzaamheden De Bilt

projectnummer 0503321.100

14 oktober 2025

Auteur(s)

R. Keizer

Opdrachtgever

AM B.V.
Postbus 216
3980 CE Bunnik

Gecontroleerd

B. Franken

datum	beschrijving	vrijgave
14 oktober 2025		

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	5
1.3	Planning werkzaamheden en planvoornemen	5
1.4	Implementatie op het werk	5
2.	Gebiedsbeschrijving	6
3.	Aanwezige (beschermde) soorten	7
3.1	Jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels	7
3.2	Vleermuizen	7
3.3	Kleine marterachtigen (bunzing) en steenmarter	7
3.4	Das	7
3.5	Haas	7
4.	Werkwijze en mitigatie	8
4.1	Algemene broedvogels en bosuil	8
4.2	Vleermuizen	9
4.3	Kleine marterachtigen en steenmarter	9
4.4	Das	10
4.5	Haas	11
5.	Zorgplicht	12
6.	Logboek	13
7.	Calamiteiten	14
8.	Bronnen	15

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

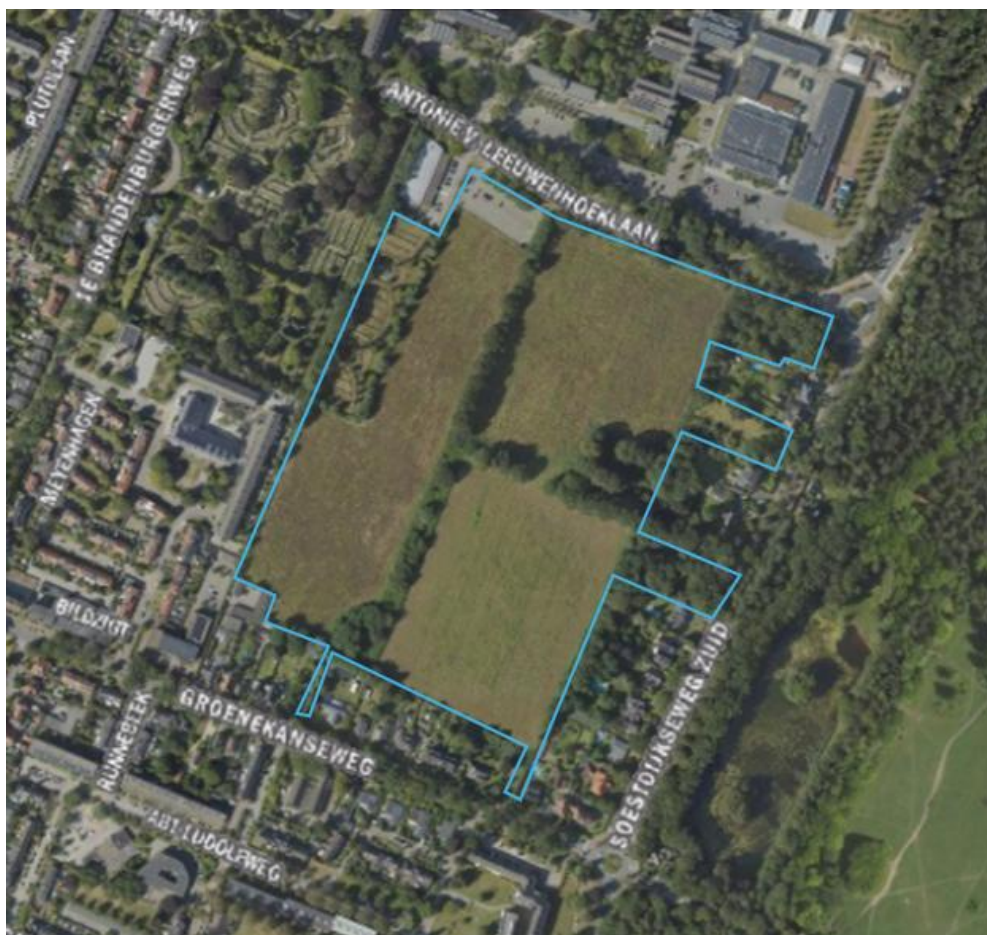
Dit ecologisch werkprotocol is opgesteld in verband met de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied Schapenweide, gemeente De Bilt (zie figuur 1).

Ontwikkelaar AM heeft het plangebied aangekocht met als doel hier (een deel van) de woningopgave voor gemeente De Bilt te realiseren (i.i.g. 450 woningen). Voorafgaand aan het bouwrijp maken van het plangebied en de hiervoor benodigde vergunningsaanvraag Omgevingswet flora- en fauna activiteit worden beheermaatregelen en bodemonderzoek uitgevoerd.

In de Omgevingswet staat beschreven dat bij het uitvoeren van werkzaamheden rekening gehouden moet worden met beschermde soorten en de zorgplicht.

Uit het Nader ecologisch onderzoek Schapenweide te Bilthoven (KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025) is gebleken dat maatregelen benodigd zijn om effecten op beschermde soort(groepen) te voorkomen. Het gaat binnen het plangebied om algemene broedvogels en bosuil (cat.5), gewone dwergvleermuis (paarverblijf), kleine marterachtigen (bunzing), steenmarter, das en haas (leefgebied en verblijfplaatsen).

Tevens wordt in voorliggend werkprotocol aandacht besteed aan de algemene zorgplicht en worden specifieke maatregelen in dat kader voorgesteld.

Figuur 1: Luchtfotokaart plangebied Schapenweide blauw omkaderd (Cyclomedia streetsmart, 2025).

1.2 Doel

Het doel van voorliggend ecologisch werkprotocol is het beschrijven van een werkwijze waarbij, indien wordt gewerkt volgens dit werkprotocol, effecten op (beschermde) flora en fauna worden voorkomen. In dit werkprotocol zijn de mitigerende maatregelen om schade aan leefgebied te voorkomen zo concreet mogelijk vertaald naar acties, zowel in de ruimte (waar) als in de tijd (wanneer) zodat dit document een praktische handleiding vormt tijdens de uitvoeringsfase.

1.3 Planning werkzaamheden en planvoornemen

De planning van de werkzaamheden is als volgt: Onderzoeken naar bodem en archeologie worden uitgevoerd tussen oktober 2025 en maart 2026. Het betreft het plaatsen van ca. 75 handmatige grondboringen tot 3 meter diepte met een grondboor;

Maaien en afvoeren van de op de braakliggende ontwikkelde vegetatie vindt plaats in augustus-oktober 2025, het bewerken en inzaaien van (voormalig) agrarische percelen vindt plaats in het voorjaar van 2026, voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop wordt een separaat behandelplan opgesteld, precieze werkwijze is nog niet bekend. Er zal rekening gehouden moeten worden met aanwezig wortelnetwerk van boomstructuren en de aanwezige dassenburchten. Het zo spoedig mogelijk verwijderen van lokale duizendknoopharden in niet kwetsbare delen van het plangebied wordt wel nagestreefd.

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden.

- Het terrein wordt machinaal gemaaid;
- Delen van het terrein worden handmatig gemaaid;
- Er worden handmatig bodemboringen in de bodem verricht;
- De agrarische percelen worden zaaiklaar gemaakt en ingezaaid met een landbouwgewas (vermoedelijk maïs).
- Japanse duizendknoop wordt bestreden (middels maaien en afvoeren of middels afgraven en afvoeren);
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

1.4 Implementatie op het werk

Voor de implementatie van het werkprotocol gelden de volgende voorwaarden:

- Het werkprotocol, met de van toepassing zijnde maatregelen ten aanzien van de voorkomende soorten, moet voor aanvang van de werkzaamheden zijn vastgesteld.
- Er dient aantoonbaar gewerkt te worden conform het werkprotocol. In de praktijk betekent dit dat er een logboek bijgehouden moet worden waarin de toegepaste mitigerende maatregelen worden beschreven (datum, verrichte handelingen etc.);
- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient voorliggend werkprotocol op de werklocatie aanwezig te zijn, waarvan de inhoud onder betrokken werknemers bekend is;
- Alle betrokken partijen dienen zich, voor de start van de werkzaamheden, te conformeren aan dit ecologisch werkprotocol. Dit kan, onder andere, door het organiseren van een startoverleg met een deskundig ecooloog voorafgaand aan de werkzaamheden (toolbox-meeting);
- De werkzaamheden dienen, indien aangegeven in voorliggend werkprotocol, door een deskundig ecooloog begeleid te worden.
- Bij calamiteiten/onvoorziene omstandigheden dient contact opgenomen te worden met een ecooloog. Deze kan advies geven over hoe de werkzaamheden voort te zetten en/of bij te sturen (zie hoofdstuk 7).

2. Gebiedsbeschrijving

De Schapenweide bevindt zich in het zuiden van Bilthoven, een van de zes kernen van gemeente De Bilt. Het is een gebied van zo'n 13 hectare, grenzend aan de Groenekanseweg in het zuiden, de Soestdijkseweg Zuid in het oosten, de Antonie van Leeuwenhoeklaan in het noorden en de 1e Brandenburgerweg en Beatrixlaan in het westen. Direct ten noorden van de Schapenweide bevindt zich het Utrecht Science Park Bilthoven (zie figuur 1). In het noordwesten van de Schapenweide ligt een ongebruikt deel van de begraafplaats. De gemeente De Bilt heeft het gebied aangewezen als potentiële ontwikkellocatie. Omwille van de wenselijke ruimtelijke samenhang is voor het hele gebied een ontwikkelperspectief opgesteld (Ontwikkelperspectief Schapenweide, Gemeente De Bilt, Rijksvastgoedbedrijf, INBO, 29 februari 2024).

Het plangebied (figuur 1) is op dit moment (met uitzondering van de woning aan de Soestdijkseweg Zuid 119) niet in gebruik. Het terrein bestaat uit drie voormalige (maïs)akkers, deze zijn gelegen aan de westkant (ca. 3 hectare), noordoostkant (ca. 2,5 hectare) en de zuidoostkant (ca. 3 hectare). Deze percelen hebben de afgelopen jaren braakgelegen en zijn daardoor begroeid geraakt met grassen, diverse kruiden en deels door houtige opslag. Midden door het plangebied loopt van zuid naar noord een groenstrook bestaande uit bomen en struiken. Met name een groot gedeelte van het zuidelijke deel betreft beplanting van de Japanse duizendknoop (een invasieve exoot). Ten noordoosten en aan de oostelijke grens zijn twee bosschages aanwezig met verschillende boomsoorten variërend in grootte en leeftijd. In figuur 2. Is een impressie van het plangebied weergegeven. (Antea Group, 22 augustus 2025).

Figuur 2: Linksonder perceel noordoost, rechtsboven perceel zuidoost, linksonder perceel west, rechtsonder Begraafplaats (Antea Group, aug 2025).

3. Aanwezige (beschermde) soorten

In dit hoofdstuk worden de beschermde soorten beschreven die in het plangebied aanwezig (kunnen) zijn.

3.1 Jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels

In het plangebied zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) aangetroffen. Wel wordt er een nestplaats van de bosuil vermoed op het terrein van de woning aan de Soestdijkseweg Zuid 119 (KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025).

In (de omgeving van) het plangebied kunnen diverse algemene broedvogels voorkomen.

In de bosschages, groenstroken en bomen in en rond het plangebied Schapenweide inclusief het deel van de gemeentelijke begraafplaats zijn broedvogels als grote bonte specht, merel, koolmees, boomklever, pimpelmees, houtduif, kauw, ekster en vink aangetroffen (KP Adviseurs BV; Ecologische Quicksan 'De Schapenweide' en Begraafplaats Brandenburg, mei 2023).

In hoofdstuk 4.1 zijn de vervolgstappen beschreven om effecten op Bosuil en algemene broedvogels te voorkomen.

3.2 Vleermuizen

Op het terrein van de woning aan de Soestdijkseweg Zuid 119 is een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis aangetoond (KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025).

Er zijn geen essentiële vliegroutes of foerageergebieden aangetroffen. Aangezien er vooralsnog geen bebouwing wordt gesloopt is er geen sprake van directe effecten. Wanneer met (bouw)verlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst wordt gewerkt dienen maatregelen genomen te worden om lichtverstoring op vleermuizen te voorkomen.

In hoofdstuk 4.2 zijn de vervolgstappen beschreven om effecten op vleermuizen te voorkomen.

3.3 Kleine marterachtigen (bunzing) en steenmarter

In het plangebied is leefgebied met verblijfplaatsen aanwezig voor kleine marterachtigen en steenmarter zoals dichte bosschages, ruigten, begroeide greppels, dassen- en vossenholten en takkenhopen (KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025). Potentiële verblijfplaatsen dienen onaangetaast te blijven door de werkzaamheden.

In hoofdstuk 4.3 zijn de vervolgstappen beschreven om effecten op kleine marterachtigen en steenmarter te voorkomen.

3.4 Das

In (de omgeving van) het plangebied zijn verblijfplaatsen (burchten, vluchtpijpen) en leefgebied aangetoond voor de das (KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025).

Er dient voorkomen te worden dat de beheerwerkzaamheden en grondboringen negatieve effecten hebben op de das.

In hoofdstuk 4.4 zijn de vervolgstappen beschreven om effecten op de das te voorkomen.

3.5 Haas

In (de omgeving van) het plangebied komt de haas voor. De soort is aangetroffen op alle (voormalige) agrarische percelen.

De werkzaamheden worden deels tijdens de kwetsbare periode van voortplanting van de haas uitgevoerd. Om overtreding van de Omgevingswet te voorkomen zullen maatregelen moeten worden genomen. Deze zijn in hoofdstuk 4.5 beschreven.

4. Werkwijze en mitigatie

In dit hoofdstuk zijn de maatregelen voor het uitvoeren van de werkzaamheden beschreven om negatieve effecten op (beschermde) soorten te voorkomen. Het gaat om de algemene broedvogels (en bosuil), gewone dwergvleermuis, kleine marterachtigen, steenmarter, das en haas. In tabel 4.1 staan globaal de kwetsbare perioden per soort(groep) aangegeven.

Tabel 4.1 Overzicht kwetsbare perioden per soortgroep

Soortgroep	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Kleine marterachtigen												
Vleermuizen												
Haas												
Das												
Algemene broedvogels												
Minst kwetsbare periode												
Kwetsbare periode voortplanting												
Kwetsbare periode (overwintering en wezel)												
Minst kwetsbare periode												

4.1 Algemene broedvogels en bosuil

De bosuil betreft een categorie 5 soort (honkvaste broeders, maar voldoende flexibel). Dit houdt in dat nesten van deze soort alleen jaarrond beschermd zijn als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Aangezien zowel de woning als opstallen als grote opgaande bomen ter hoogte van de verwachte nestplaats aan de Soestdijkseweg Zuid 119 niet aangetast zullen worden door de beheerwerkzaamheden en bodembemonstering is hier geen sprake van directe aantasting. Indirecte verstoring door bijvoorbeeld licht of geluid dient voorkomen te worden.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (Bal artikel 11.37). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Ow aan de orde.

De werkzaamheden voor het bodemonderzoek, maaibeheer en inzaai staan gepland in de periode eind augustus 2025-maart 2026 en vallen daarmee buiten het reguliere broedseizoen van algemene broedvogels. De werkzaamheden vinden bovendien alleen plaats op de agrarische percelen waar geen opgaande vegetatie aanwezig is. Bodembroedende vogelsoorten zijn niet aangetoond in Quickscans en Nader ecologisch onderzoek, zodat negatieve effecten niet worden verwacht.

Indien toch vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is. Hierbij kan worden gedacht aan het instellen van een verstoringzone van het broedgeval waarbinnen niet gewerkt kan worden.

De bosuil kan al heel vroeg broeden (december-jan). Indirecte effecten op de nestplaats van de bosuil kunnen voorkomen worden door alleen overdag te werken en geen licht uit te laten stralen op potentiële nestlocaties (woning, opstallen en opgaande bomen).

Met deze werkwijze is er geen sprake van een overtreding van een verbodsbepaling uit de Omgevingswet.

Bij de bestrijding van Japanse duizendknoop zal opgaande vegetatie worden verwijderd waarin algemene broedvogels kunnen nestelen. Ook hier geldt dat met de meeste broedvogels relatief eenvoudig rekening kan

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli²). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Ow aan de orde.

Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

4.2 Vleermuizen

De werkzaamheden worden (gedeeltelijk) gedurende de actieve periode (april-oktober) van vleermuizen uitgevoerd. Aangezien de woning met paarverblijfplaats aan de Soestdijkseweg Zuid 119 niet aangetast zal worden door de beheerwerkzaamheden en bodembemonstering is hier geen sprake van directe aantasting. Indirecte verstoring door bijvoorbeeld licht of geluid dient voorkomen te worden.

Indirecte aantasting door bijvoorbeeld lichtuitstraling dient vermeden te worden. Dit kan door alleen overdag te werken. Indien toch gebruik moet worden gemaakt van (bouw)verlichting op de werkterreinen, dient deze uitsluitend op het werkterrein zelf gericht te zijn. Uitstraling naar de woning dient te worden voorkomen door het plaatsen van een kap op de lichtbron.

Met deze werkwijze is er geen sprake van een overtreding van een verbodsbepaling uit de Omgevingswet.

4.3 Kleine marterachtigen en steenmarter

In de (directe) omgeving van het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (bunzing) en steenmarter aanwezig, zoals bosschages, dassen en vossenholen, ruigten en takkenrillen. Omdat deels in de kwetsbare periode van de kleine marterachtigen wordt gewerkt (zie tabel 4.1) kunnen negatieve effecten (en daarmee een overtreding flora en fauna-activiteit binnen de Ow) alleen voorkomen worden door de machinale beheerwerkzaamheden alleen uit te voeren op delen van het plangebied die ongeschikt zijn als verblijfplaats voor kleine marterachtigen en steenmarter. Opgaande houtige gewassen (bomen, struiken (Japanse duizendknoop) en braamstruweel) met potentiële verblijfplaatsen dienen gespaard te worden. Verblijfplaatsen kunnen grotendeels uitgesloten worden binnen het plangebied dat bestaat uit de (voormalige) agrarische percelen. Deze worden reeds regelmatig bewerkt en hier is onvoldoende dekking. De aanwezige dassen- en vossenholen uitgezonderd. In het zuidoostelijke perceel zijn meerdere hopen van das en vos aangetroffen welke ook als verblijfplaats voor bunzing en steenmarter kunnen functioneren. **Binnen de kwetsbare periode van kleine marterachtigen (maart-augustus) kunnen de grazige delen (voormalige agrarische percelen zonder hopen) gemaaid worden indien hierbij de zorgplicht maatregelen in acht worden genomen (stapvoets rijden, van binnen naar buiten toe werken of 1 kant op werken richting een vluchtmogelijkheid, maaihoogte minimaal 10 cm boven maaiveld).**

Op 29 augustus 2025 zijn de agrarische percelen gemaaid conform bovenstaande werkwijze.

In figuur 4.1. is met rode kleur aangegeven in welke delen van het plangebied geen machinale maaiwerkzaamheden of snoeiwerkzaamheden mogen worden uitgevoerd binnen de kwetsbare periode van kleine marterachtigen en steenmarter.

Lokale bestrijding van Japanse duizendknoop binnen de kwetsbare periode van kleine marterachtigen en steenmarter is alleen mogelijk indien het werkterrein voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd is op de aanwezigheid van verblijfplaatsen door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele verblijfplaatsen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat de verblijfplaats niet meer in gebruik is.

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Figuur 4.1. Rode contour deelgebieden met potentiële verblijfplaatsen kleine marterachtigen en steenmarter. Niet werken binnen kwetsbare periode (maart-augustus). Blauwe contour plangebied Schapenweide (Cyclomedia Streetsmart, 2025).

Binnen het plangebied waar wel gewerkt mag worden is er een kans op migrerende en/of foeragerende kleine marterachtigen. Daarom dient er voorkomen te worden dat dieren in openliggende bodemboringen terecht komen. **Handmatige boorgaten van bodemboringen dienen na afloop van de boring weer opgevuld of afdicht te worden.**

Tenslotte dient lichtverstoring voorkomen te worden door alleen overdag te werken.

Met deze werkwijze is er geen sprake van een overtreding van een verbodsbepaling uit de Omgevingswet.

4.4 Das

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn verblijfplaatsen en leefgebied van de das aanwezig. Voorheen bevonden de dassenburchten zich voornamelijk binnen de groenstructuren in het plangebied. Door het wegvallen van het agrarische gebruik hebben de dassen nieuwe hopen gegraven in het zuidoostelijke perceel (zie bijlage 1 KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025). Tijdens een veldbezoek op 22 augustus 2025 bleken enkele hopen verdwenen en andere nieuwe hopen aanwezig te zijn in het plangebied. Voor een impressie van aangetroffen en gemarkeerde hopen zie figuur 4.2.

Om instorting van burchten en daarmee het verwonden of doden van dassen te voorkomen mogen maaiwerkzaamheden met (zwaar) materieel (trekker) niet binnen 20 meter van de burchtlocaties in het veld plaatsvinden. De hopen dienen voor aanvang van de werkzaamheden onder ecologische begeleiding opgespoord en gemarkeerd te worden met duidelijk zichtbare jalonstokken of piketpalen. Binnen deze 20 meter zone kan buiten de kwetsbare periode van de das wel handmatig overdag gemaaid worden. Op de burcht zelf dient beschutting/dekking te blijven staan. Dassenwissels mogen niet geblokkeerd worden door eventueel snoeiafval of maaisel.

Op 29 augustus 2025 zijn de agrarische percelen gemaaid conform bovenstaande werkwijze.

Figuur 4.2. Links: Dassenhol zuidoostelijk perceel. Rechts: marking 20 meter zone rond dassenholen.

Binnen het plangebied waar gewerkt gaat worden is er een kans op migrerende en/of foeragerende dassen. Er dient in een rustig (stapvoets) tempo gereden te worden van het midden van het perceel naar de randen toe, zodat eventueel aanwezige dieren kunnen wegvlugten.

Tenslotte dient lichtverstoring voorkomen te worden door alleen overdag te werken. Indien dit niet mogelijk is dan dient de (bouw)verlichting uitsluitend op de werkterreinen te worden gericht.

Met deze werkwijze is er geen sprake van een overtreding van een verbodsbepaling uit de Omgevingswet

Machinale bestrijding van Japanse duizendknoop is binnen de kwetsbare periode (december-juni) van de das alleen mogelijk buiten een straal van 50 meter van de verblijfplaatsen.

Binnen een straal van 20 meter van de burchtlocaties kan buiten de kwetsbare periode (juli tot en met november) handmatig gewerkt worden tussen zonsopgang en niet later dan tot 19.00 uur (Kennisdocument das, BIJ12) . Ingangen van de burchtlocaties en wissels mogen hierbij niet geblokkeerd of bedolven worden met hout/ maaisel. Daarnaast dient er voldoende dekking behouden te blijven op de burchtlocaties (m.a.w. er mag geen kaalkap plaatsvinden).

4.5 Haas

De haas is aangetroffen in alle agrarische percelen binnen het plangebied (KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025). De kwetsbare periode van voortplanting van de haas loopt grofweg van januari tot en met september (Tabel 4.1). Voor de haas is nog geen Kennisdocument aanwezig daarom is het Toetsingskader van de provincie Utrecht gehanteerd om maatregelen te beschrijven om negatieve effecten te voorkomen (Provincie Utrecht, 10 juni 2024).

Om werkzaamheden binnen deze periode uit te kunnen voeren zonder negatieve effecten op de populatie zijn specifieke maatregelen noodzakelijk. **Er dient bij voorkeur gefaseerd gewerkt te worden. Dat wil zeggen dat niet alle delen van het plangebied tegelijkertijd gemaaid of bewerkt worden zodat er schuilmogelijkheden en leefgebied gespaard blijven.**

Voorafgaand aan de werkzaamheden op de agrarische percelen dient voorgelopen te worden zodat eventueel aanwezige hazen kunnen vluchten naar opgaande bosschages en eventuele jonge hazen kunnen worden verplaatst.

Bij de maaiwerkzaamheden dient langzaam gereden te worden (stapvoets) en bij voorkeur van binnen naar buiten toe gewerkt te worden zodat er maximale vluchtmogelijkheden zijn. Indien dit niet mogelijk is dient in 1 richting gewerkt te worden naar een vluchtmogelijkheid toe. Maaihoogte dient afgesteld te worden op 10 cm boven maaiveld zodat eventueel "gemiste" jonge hazen niet geraakt worden.

Binnen het plangebied is er een kans op migrerende en/of foeragerende hazen. Daarom dient er voorkomen te worden dat dieren in openliggende bodemboringen terecht komen. **Handmatige boorgaten van bodemboringen dienen na afloop van de boring weer opgevuld of afgedicht te worden.**

Tenslotte dient lichtverstoring voorkomen te worden door alleen overdag te werken.

Op 29 augustus 2025 zijn de agrarische percelen gemaaid conform bovenstaande werkwijze. Er is gefaseerd gewerkt waarbij bosschages, groenstroken, begraafplaats en de strook met dassenholen op zuidoostelijk agrarisch perceel intact zijn gebleven en niet zijn gemaaid. Voorafgaand aan de werkzaamheden is voorgelopen en tijdens de werkzaamheden is stapvoets gereden en van binnen naar buiten gewerkt. Zowel bij het uitzetten van de 20 meter zones verstoringafstand rondom de dassenholen op zuidoostelijk perceel en het te voet doorkruisen overige percelen op 22 augustus 2025 als bij het voorlopen en maaien op 29 augustus 2025 zijn geen hazen aangetroffen in het plangebied.

5. Zorgplicht

In het plangebied kunnen zoogdieren, amfibieën, insecten en planten aanwezig zijn welke zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht Ow in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zoveel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 5.1.

Tabel 5.1 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, planten en insecten	<ul style="list-style-type: none">• Voorafgaand aan werkzaamheden plangebied controleren op aanwezigheid (beschermd) dieren.• Stapvoets rijden en één richting op werken en dieren tijd geven te vluchten;• Voor aanvang van de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kortmaaïen en houden; maaien op 10 cm boven maaiveld.• Eventuele boorgaten z.s.m. afdekken of dichtmaken;• De vegetatie rondom de werkterreinen laten staan als dekking.• Zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande infrastructuur (zoals wegen en andere paden);• Overdag werken (tussen zonsopkomst en uiterlijk 19.00 uur) of lichtuitstraling voorkomen op bomenrijen en bosschages door gebruik te maken van gerichte verlichting (afschermen boven- en achterzijde).• Als men beschermde soorten aantreft, altijd het advies van een deskundige inwinnen.

6. Logboek

De aannemer dient in samenspraak met de ecooloog een logboek bij te houden van de werkzaamheden. Hierin dienen de genomen mitigerende maatregelen opgenomen te worden onder vermelding van de datum en het tijdstip. Verder moet worden vermeld hoe is omgegaan met eventuele calamiteiten en op welke wijze is bijgestuurd (zie hoofdstuk 7). In het geval van een calamiteit worden de betrokkenen op de hoogte gesteld. Hierbij wordt contact gezocht met het bevoegd gezag (provincie Utrecht) en/of de opdrachtgever en worden vervolgstappen besproken. Hieronder is een voorbeeld van een (ingevuld) logboek weergegeven.

Tabel 6.1 Voorbeeld van een logboek

Algemeen		
Datum:13-03-2023	Temperatuur:10 graden	Weer: half bewolkt, 2 Bft.
Ecologisch begeleider	XXXXX	
Knelpunt	Mogelijk broedvogels in bosschage	
Soort werkzaamheden	Maaien van bosschage	
Maatregelen uitgevoerd voor de soortgroepen	Broedvogelvrijgave uitgevoerd. Geen broedvogels aanwezig.	
Waarnemingen*		
Beschermde soorten waarvoor het werkprotocol is opgesteld	Geen	
Andere aangetroffen** beschermd soorten	Geen	
Overige aangetroffen soorten	Bosmuis en egel	
Overige meldingen	Takkenhoop intact gelaten. Kan fungeren als mogelijke verblijfplaats voor kleine marterachtigen.	
Uitvoerder/aannemer	Naam:	Telnummer:
	Datum:	Email:
	Paraaf:	
Ecologisch begeleider	Naam:	Telnummer:
	Datum:	Email:
	Paraaf:	

*invullen met: ja/nee, welke soort, bij vermoedelijke beschermde of onbekende soort(en) contact opnemen met ecooloog.

** Indien dit het geval is dient de calamiteit gemeld te worden en dienen vervolgstappen besproken te worden (zie hoofdstuk 7).

7. Calamiteiten

Ten tijde van de werkzaamheden kunnen zich onvoorziene omstandigheden voordoen, zoals het aantreffen van beschermde soorten die niet verwacht werden in het plangebied. In dat geval dient door de uitvoerder/opdrachtgever direct contact met de betrokken ecoloog te worden gezocht om vervolgstappen te bepalen. Eventueel dient het bevoegd gezag (provincie Utrecht) op de hoogte gesteld te worden. In het uiterste geval moeten de werkzaamheden (tijdelijk) worden stilgelegd totdat een werkbare oplossing gevonden is. Een voorbeeld van een calamiteitenformulier wat ingevuld dient te worden bij het optreden van een calamiteit is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 7.1 Voorbeeld van een calamiteitenformulier

Algemeen		
Datum:	Temperatuur:	Weer:
Ecologisch begeleider		
Melder calamiteit		
Werk stilgelegd	Ja/nee	
Knelpunt		
Soort werkzaamheden		
Calamiteit heeft betrekking op beschermde soort(en)		
Aanleiding tot calamiteit		
Aard en toedracht calamiteit	<i>Er is een andere soort waargenomen</i> Soort: <i>Exemplaren zijn doodgegaan</i> Soort: <i>Nest-, rust of voortplantingsplaatsen aangetroffen:</i> Soort:	
Maatregelen naar aanleiding van calamiteit		
Uitvoerder/aannemer	Naam: Datum: Paraaf:	Telnummer: Email:
Ecologisch begeleider	Naam: Datum: Paraaf:	Telnummer: Email:

8. Bronnen

- **BIJ12, 2017.** Kennisdocument das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.
- **BIJ12, 2024.** Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 2.0, april 2024.
- **BIJ12, 2024b.** Kennisdocument Kleine marterachtigen. Versie 1.1, juli 2024.
- **Cyclomedia streetsmart, 2025.**
- **Gemeente De Bilt, Rijksvastgoedbedrijf en NIBO, 29 februari 2024.** Ontwikkelperspectief Schapenweide.
- **KP Adviseurs B.V., 3 mei 2023.** Ecologische Quicksan 'De Schapenweide'.
- **KP Adviseurs B.V., 16 mei 2023.** Ecologische Quicksan Begraafplaats Brandenburg.
- **KP Adviseurs B.V., 9 januari 2025.** Nader ecologisch onderzoek Schapenweide te Bilthoven.
- **Provincie Utrecht, Domein Landelijke Leefomgeving, Team Natuur en Landbouw, 10 juni 2024.** Toetsingskader Bescherming van de haas bij flora- en fauna activiteiten in de provincie Utrecht.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH Deventer
Postbus 321
7400 AH Deventer

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl